

معنا در معماری ایرانی*

دکتر سید محمد خسرو صحاف**

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۰/۰۸/۱۲، تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۰/۱۲/۰۱

چکیده

این مقاله به نحوه حضور معنویت در معماری ایرانی پرداخته شده است. برای این کار ابتدا باید مباحثی در رابطه با معنا و معنویت طرح شود. اما قبل از آن، ضروری است مراتب آگاهی و شناخت آدمی نسبت به جهان هستی طرح گردد، زیرا درک معنا و معنویت در زمره فعالیت‌های عقلانی آدمی است. لذا، ابتدا تعریف عقل کل و عقل جزء از منظر حکمت ایرانی - اسلامی بررسی و بعد از آن، در مقام مبانی نظری مقاله (پایگاه تئوریک)، رابطه معنا و معنویت ارائه می‌شود. با تکیه بر این مفاهیم، هنر معنوی و هنر ایرانی توصیف و در نهایت جایگاه معنا و معنویت در معماری ایرانی تبیین می‌گردد. در جمع‌بندی نهایی، به مترادف بودن معنا و معنویت در حکمت ایرانی و از آن‌جا هنر و معماری ایرانی اشاره شده است. از منظر معنویت، اتصال با معماری ایرانی وابسته به مراتب روحانی (معنوی) مخاطبین آن (اعم از صاحب‌کار، معمار و مردم) تلقی می‌شود.

واژه‌های کلیدی

عقل کل، عقل جز، معنا و معنویت، هنر معنوی، معماری ایرانی

* این مقاله‌ای است مستخرج از رساله دکتری اینجانب با عنوان «تبیین ساحت معنوی در خانه ایرانی»، با راهنمایی؛ آقای دکتر خسرو افضلیان و مشاوره؛ خانم دکتر حبیب، دانشکده هنر و معماری، واحد علوم و تحقیقات تهران، دانشگاه آزاد اسلامی.
** دانش آموخته دوره دکتری معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران.

Email: Khosro_Sahaf@mshdiau.ac